

računskem odseku, da se klanja načelu, v domovini naj se vsakdo zasljuje v materinem jeziku in tudi rešitev naj dobiva v svojem jeziku. To je povsem pravo. To zahteva tudi jezikovna naredba od 18. aprila 1882, ali to je ravno zlo, da se sodni uradniki ne držé tega in da kršijo to načelo. In med te kršilce spada tudi njegova ekscelenca, g. minister za pravosodje, kakor predsednik višjemu deželnemu sodišču v Gradcu, kajti toliko pod njegovim prednikom vitezem Waserjem, kakor tudi pod njim in tudi sedaj se slovenske tožbe, prihajajoče na višje deželno sodišče potom rekurza, nikdar ne rešujejo slovenski, ampak vsikdar nemški, torej ni res, da pri nas dobiva vsakdo tudi rešitev v svojem materinem jeziku.

Še eno. Mi imamo porotni sodišči v Celju in v Celovcu, v katerih obsežju biva, kakor sem že rekel, kakih pol milijona Slovencev. Na teh porotnih sodiščih se do danes še nikdar ni prečitela slovenska tožba, nikdar se ni podalo slovensko podučenje obtožencu, nikdar se še ni sestavil slovenski zapisnik, nikdar se še ni izdala slovenska razsodba. Tu treba, gospoda moja, reči nastopno: Ali so ta pol milijona Slovencev tako izredno dobri in rajski nedolžni, da državnemu pravdniku nikdar ni treba kakega Slovenca postaviti pred sodišče in vsi navihanci, tatovi, sleparji, ubijalci in morilci so nemške narodnosti, ali pa ni res, kar je trdil njegova ekscelenca v proračunskem odseku, da on jako sili na to, da se izvršujejo jezikovne naredbe.

To je ravno teorija in praksa pri njegovi ekscelenci. Teorija je lepa, ista ugaja tudi meni, ne tako njegova praksa. Njegove besede in njegova dejanja so v nasprotju med seboj. Kako naj si tolmačimo to? Jaz sem si tolmačil to po njegovem razmerju do nemško-liberalne stranke. Mi Slovenci poznamo njegovo ekscelenco že dolgo, toda le ne kakor prijatelja, ampak kakor nasprotnika, in sicer iz deželne zbornice v Gradcu, kjer je poleg gospodov Waserja in Stremayra pomagal pobijati tudi najmanjšo slovensko narodno zahtevo. Tudi na novem mestu je njegova ekscelenca ostal zvest do današnjega dne sebi in svoji stranki. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Ljubljenec Božičev.

(Po Hattlerju.)

(Konec.)

Francišek je stavil pri tej ljubezni polni skrbi za reveže svoje zaupanje veliko bolj na vsegamogočnost Jezuščka, kakor na dobrohotnost ljudij. Zato ga tudi on nikdar ni zapustil. Tako se je zgodilo nekaj, da se je Božič približeval in dobri Francišek še ničesar ni imel za svoje reveže. V tej zadregi je pokleknil pred božje dete in rekel: »Naš praznik, ko bom moral tvoje ljubljence pogostiti, se bliža. Tvoj brat Francišek pa sedaj še niti vinarja nima in nihče mu nič ne prinese. Ali si pozabil na-me?« Kmalu na to je nekdo potrkal na vrata bolnišnice in je vprašal po Francišku, in ko ga je našel, dal mu je polno vrečo denarja, zahtevajoč, da naj s tem pripravi revežem gostijo. Poln veselja položil je Francišek denar pred dete in se mu je iz srca zahvalil in povabil tudi druge strežnike, da naj mu pomagajo se zahvaliti.

Drugikrat je hotel zopet pripraviti gostijo. Šel je torej in kupil pri nekem kmetu pitanega vola, mu ga plačal s tem naročilom, da mu vola štiri dni pred praznikom v mesto prižene. Francišek, poln priprostosti, ni vprašal, kako je kmetu ime, tudi ni zahteval potrdila, da mu je plačal. Kmet pa ni bil pošten in si je mislil

vola pridržati. Med tem se je približal božični praznik. Strežniki v bolnišnici so priganjali brata Franciška, da naj oskrbi vola. Odgovori jim: »Vol je že kupljen in plačan, kmet ga bo že prignal«. Kmet ga sicer ni prignal, pa Bog je pomagal bratu Francišku. Ko so ravno razkosavali meso drugih živalij, pridrvil jim je naenkrat lep debel vol nasproti. Precej je zaklical Francišek: »To je tisti vol, katerega sem jaz plačal. Le primite in zakoljite ga!« Nekaj časa pozneje prihiti ves poten in prestrašen kmet ter povsod povprašuje, če niso nikjer videli njegovega vola. Šel je namreč zjutraj z njim na polje, tam se mu je s silo odtrgal in mu ušel. Prišel je kmet tudi v bolnišnico in tam je zvedel, kaj se je zgodilo. Pripoznal je tedaj, kako se je pregrešil. Prosil je brata Franciška odpuščanja. Ta mu je odpustil in ga peljal k Jezuščku, da bi si sprosila tudi od njega odpuščanje za svojo nepoštenost.

Ker je Francišek na tak način Jezuščku vsako leto na božični praznik napravljaval toliko veselje, da je tako lepo preskrbel za njegove uboge brate na zemlji, napravil mu je Jezušček na ravno tisti dan največje veselje. Vzel ga je k sebi v nebesa. Na sveti večer prejel je sv. zakramente za umirajoče. Na sveti dan so mu pripeljali k postelji 12 revežev in so mu dali 12 vinarjev, da naj jih razdeli med nje. To je umirajočega služabnika božjega tako veselilo, da je še enkrat eno svojih pesmi Jezuščku v čast zapel in je večer ob osmih mirno in veselo umrl.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Pilštanj 25 fl., Šmiklavž 3 fl., Ljubno 10 fl., Sv. Štefan pri Celju 12 fl. 60 kr., Sv. Lovrenc nad Mariborom 8 fl., Luče 2 fl. 50 kr., Slov. Gradec 3 fl., Sv. Lenart nad Laškimi 3 fl. 27 kr., Rogatec 3 fl. 47 kr., Podgorje 5 fl., Brežice 10 fl. 40 kr.

Gospodarske stvari.

Nekaj o kupčiji živine.

(Konec.)

Kupna cena se mora razločno imenovati in v gotovem denarju plačati. Kupec je dolžen živinčce brž ali v dogovorjenem času prevzeti in plačati. Prodaje na »porgo« postava ne pozna in v takih slučajih je dobro, da sta dve priči ali pa napraviš pismeno pogodbo, kdaj se bo plačalo. Tudi vse postranske določbe se morajo v pričo priči in glavne pogodbe skleniti. Čas, kdaj se bo kupljena živina prevzela, se mora določiti, vendar kupec ne zgubi pravice do živali, če bi tudi are ne bil dal in bi tudi pozneje po kupljeno živino prišel; kajti prodajalec ne sme prodane živali dalje prodajati in sme le za brezškodno stojnino zahtevati.

Občna je navada, da se pri kupčiji ali menjanju da »ara«, kar daje obema stankama pravice, nikar še pa lastnine; kajti lastnina nastane še le, ko si kupljeno živinčce prevzel. Če bi vzel aro, ali celo kupno ceno plačano dobil, pa živino bi še obdržal, p. kupec bi ti rekel čez eno uro pridem po njo in če bi se med tem časom poškodovala, bodeš ti kot prodajalec odgovoren.

Pri prodaji na poskušnjo postane kupec še le takrat lastnik, če je kupnino izplačal, če pa prodajalec svojo živino med časom poskušnje nazaj zahteva, se mu mora izročiti, če plača nazaj kupno ceno. Če se čas poskušnje ni določil, tedaj traja postavno tri dni.

Ko bi ljudje bolj vestni bili, trezni in med pričami pogodbe sklepali, bi se lahko veliko prepira in denarja prihranilo, katere take pravde požerejo. Neki

skušen sodnik mi je pravil, da zaradi preslabo sklenjenih pogodb je največ težkih pravn. Ojstro in natančno pisane pogodbe delajo mir in pridne ljudi. Koristno bi bilo, ko bi prebirali »Slovenski pravdnik« od 364 strani in potem bi gotovo lahko pravn ne bilo. F. P—k.

Sejmovi. Dne 2. januarja 1897 v Št. Juriju ob južni žel., v Bučah in na Vrenski gori. Dne 4. januarja v Mariboru (tudi za konje). Dne 5. jan. v Radgoni. Dne 7. jan. v Lučanah in na Bregu pri Ptuj (za svinje).

Dopisi.

Iz gornje Savinjske doline. (Razne novice.) Čudno tekoče leto nas še v sredi meseca decembra straši z bliskom in gromom. Ono soboto smo opazovali nekoliko po 8. uri zvečer močno bliskanje, spremljano z gromenjem. Po noči je pa padlo za tem dežja nad 45 litrov na enem štirijaskem metru. Le gob menda ne bomo pobirali. — Na več krajih oglaš se pri otrocih dusljivi ali oslovski kašelj. — V torek, dne 22. dec. je oddal prejšnji okrajni odbor v Gornjem gradu novoizvoljenemu svoje agende. — Ker lesna trgovina v naši dolini od leta do leta bolj peša, potrebno bode, da se okrajni zastop resno peša s snovanjem lesne zadruge. Poizvedovati bo treba po novih ugodnih trgovskih mestih, priskrbeti našemu trpežnemu lesu ugled proti bosanski piškovini; ter še posebno trkati pri domačih veleposestnikih z razširjenimi gozdi, da so usmiljeni pri ceni. O potrebni zadruzi bomo se spregovorili. — Brezverni list »Delavec« je začel svoje strupene kremplje brusiti tudi že po naši dolini. Lotil se je dela koj v gornjem koncu; kje bo nehal, ne vemo; pač pa vemo, da, kakor mu je pri prvem poskusu spodletelo, tako bo tudi v drugič pogorel. Človeku pa, po svoji okrogli postavi nič manj kakor delavski prijatelj, svetujemo, naj bi svoje puristične članke rajši bral svojem lastnemu otroku, kateri je že slišal razne ključce za sabo škripati. Čujmo torej, da se hudobnež ne priklati tudi drugam, ker v eni občini že ima 4 naročnike. — Nove klopi dobila župni cerkvi v Mozirju in Nazarjih.

Iz Celja. (To in o no.) Naši deželni poslanci so se, kakor ste zadnjič že poročali, dne 23. dec. v Celju posvetovali, kaj jim je storiti, ker se kmalu otvori prvo zasedanje deželnega zbora. Sklenili so, odsotna dva poslanca sta naznanila, da se popolnoma strinjata s sklepom, da pojdejo v deželno zbornico, kjer hočejo vsestranski zastopati težnje slovenskih Štajarcev sploh in koristi svojih volilcev posebej. Dal Bog, da bi kaj dosegli! — Zadnja občinska volitev za Celjsko okolico se je vršila mirno in vzgledno. Izvoljeni so sami slovenski možje. Nasprotniki se volitve niti udeležili niso. Menda jim je po sijajnem porazu v Škofji vasi upadel ves pogum; bali so se, da bi tako sramotno propadli, kakor tamkaj. Mislimo, da je našim nasprotnikom za vselej odklenkalo. — Katoliško podporno društvo je priredilo dne 22. dec. v prostorih dekliske okoličanske šole božičnico. Petje, deklamacije in kratek igrokaz »Kdor ne uboga, ga tepe nadloga« bilo je vrlo dobro; podučeno, a tudi veselo. Največje veselje pa so imele gotovo uboge učenke, kojih je bilo okoli 100 obdarovanih z obutjem in toplo obleko. Tudi 70 dečkov je dobilo gorko zimsko obleko. Bog plati blagim dobrotnikom in podpornikom uboge mladine ter oživi in vzhudi še novih!

Z Dunaja. (Konec.) Podpirancev je bilo letos 57. in sicer: 26 juristov, 13 filozofov, 5 medicincev, 8 tehnikov, 3 veterinarci, 1 slušatelj obrt. strok. šole in 1 agronom. Po deželah je bilo med podpiranci: 41 iz

Kranjske, 9 iz Štajarske, 6 iz Primorja, 1 iz Koroške. Odbor je imel 10 sej in sicer vsak mesec šolskega leta po 1 sejo; v teh se je rešilo 310 prošelj in sicer okt. meseca 1895 l. 29, nov. l. l. 38, decembra 36; leta 1896 pa: jan. 35, febr. 36, marca 37, aprila 20, maja 35, junija 33, julija 11. — Vsakemu prosilcu pa odbor ni mogel ustreči. Podpore so dobivali le najpotrebnejši in najvrednejši. Poročevalec zaključuje, da je skozi 6 let prepričan se o veliki potrebi tega društva, podpiranci so za podpore zelo hvaležni. Ko so dovršili svoje študije, prihajajo se zahvaljevat s trditvijo, da brez podpornega društva bi ne bili mogli izvršiti svojih študij. Končuje poročilo, izjavlja vlč. g. dr. Sedej, da zaradi premnogih drugih, posebno stanovskih poslov mesto blagajnika ne more več prevzeti. Pregledovalec g. Žiga Sežun poroča, da so pregledovalci blagajno in vse knjige pregledali in našli vse v najboljšem redu. Gosp. blagajniku izreka se iskrena hvala za izvenreden njegov trud. G. Pukl predlaga v imenu odbora, da se vlč. g. dr. Sedej, ki je skozi 6 let opravljal najvažnejšo službo v odboru, za prevelike zasluge, ki jih je stekel za društvo, imenuje častnim udom, kar se vrši z vsklikom. Predsednikom je bil zopet izvoljen dični starosta dunajskih Slovencev † g. Iv. Navratil; blagajnikom pa je bil izvoljen na občno željo in srčno prošnjo vseh udov, v imenu katerih je govoril g. dr. Murko, monsignor vlč. g. Fr. Jančar, župnik nemškega viteškega reda (Dunaj, I. Singerstrasse 7), kateremu naj se odslej blagovolje pošiljati darila za podporno društvo. Drž. posl. g. Višnikar povdarjal je v svojem govoru, kako naj slovensko dijaštvo skrbi, da skoro zvrši svoje študije, ker je v vseh strokah na Slovenskem premalo naraščaja. Dijaki naj v prvi vrsti delujejo pri knjigah; nazdravil je marljivemu odboru.

Iz Ljutomera. (Nemška šola.) [Konec.] Res očitni dokaz, kako je brezuspešna vsaka šola, v katerej se otrok ne podučuje na podlagi svojega materinega jezika. Pa ravno tega poglobitnega uzroka nočejo priznati naši nemški in posili-nemški kričachi. Edina krivda, pravijo, je ta, ker je šola enorazredna. Zato si prizadevajo na vse kriplje jo razširiti vsaj v dvorazrednico. Pa kje otroke vzeti? Po najhujši agitaciji jih je zmogel trg letos samo 39, torej niti za enorazrednico dovolj otrok. Da bi se število pomnožilo, sprejel je nemški učitelj na lastno roko in tudi vstrel 3 še premlede otroke (Makoter, Prauseis, Welt), prišel 1 učenko, ki je že meseca julija izvršila 14. leto in upisal kot pristne trške Nemce 5 od zunaj v trg samo na stanovanje sprejetih otrok. V sladki nadi, da se rep šolskega paragrafa dá zaviti na ljubo našim nemškim kolovodjem in se tudi s tujimi otroki razširi njihova šola, lovili so z raznimi obljubami otroke po vsej ljutomerski župniji. Kjer stariši niso bili voljni prodati otroka za eno obleko, obljubila se jim je dvojna; in tako so jih naložili 18, večina viničarskih otrok. Vsa čast našim kmetom, ki se niso dali preslepiti; niti enega kmečkega otroka ni v nemški šoli. Tem večja sramota pa zadene onih 8 starišev zunaj ljutomerske župnije, ki mučijo zavoljo par obljubljenih cunj svoje otroke po 2—3 ure daleč v nemško šolo. Ker celo 3 sodnijski okraji, ljutomerski, ormoški in gornjeradgonski nimajo dovolj otrok za nemško dvorazrednico, pogledali so si oče nemške šole, naš znani poštar Franček, prek meje Avstrijske na Ogersko in prignali odondot še 5 paglavcev. Toda število 80, katero postava zahteva za dvorazrednico, še se le ni hotelo spolniti. Kako se je torej razveselil nemški učitelj, ko prikuka skoz šolska vrata nekega dne še eden, ki bi tudi rad nosil nemške hlačiće. Nič zato, da je prišel iz druge šole med šolskim letom; saj Slovenci ne poznajo postav, si misli, in brž ga prekrsti v svojem zapisniku iz slovenskega Špura v pragermana Spohr-a.